

Juhatuse liikme vastutuskindlustus kaitseb juhatust ja omanikke

Reimo HAMMERBERG,

advokaadibüroo Sorainen partner

Majandusseisu halvenedes suurenes surve juhatuse liikmetele tuua oma ettevõttele edu, mistõttu võib juhatuse liikme vastutuskindlustusest (Directors & Officers' insurance) nii ettevõtetele kui ka osanikele ja aktsionäridele väga palju abi olla.

Allikas: Advokaadibüroo Sorainen blogi, avaldatakse büroo loal

Rahvusvahelise audiitorfirma PricewaterhouseCoopers tehtud üleilmne majanduskuritegude uuring 2009. aasta kohta (Global Economic Crime Survey) tõstab esile asjaolu, et majanduslangus on kasvatanud survet – eriti juhatuse liikmetele – olla edukas.

Uuringu järgi tuleneb säärane surve ambitsioonikatest finantssihtidest, töö kaotamise hirmust, soovist teenida isiklikku tulemustasu ning saavutada rahas mõõdetavaid tulemusi, hoolimata majanduse praegusest olukorrast. Surve, mis ärgitab inimesi üha rohkem majanduskuritegusid sooritama, mõjutab ka ettevõtete juhatuse liikmeid nende otsustes ja survestab nende kui usaldusisikute kohustusi ettevõtte ees. Anekad ja professionaalsed töötajad muutuvad praeguses turuolukorras üha ettevaatlikumaks. Nad ei pruugi juhatuse liikme kohta vastu võtta või seda hoida nii meelsasti kui varem,

sest kasvanud on tõenäosus, et nende vastu võidakse esitada isiklike nõudeid tegude eest, mida nad on teinud ettevõtte nimel.

Juhatuse liikme vastutuskindlustus on praeguses majanduskeskkonnas hea vahend, millega saab kaitsta nii juhatuse liikmeid kui ka ettevõtet.

Juhatuse liikme vastutuskindlustuse tähtsus

Teistes riikides – nagu näiteks Suurbritannias ja Ameerika Ühendriikides – on juhatuse liikme vastutuskindlustus ettevõtte kindlustuse tavapärase komponent. Kuigi olid kunagi ajad, mil seda peeti juhatuse liikme isiklikuks rahaliseks kaitsemeetmeks, on juhatuse liik-

Pressiteadete edastamine

Meediamonitooring

Meediaanalüüsid

me vastutuskindlustus praeguseks hakanud tähendama kaitset ka ettevõttele, mitte ainult selle juhtidele.

Majanduslangus tõmbas ka Eestis taas tähelepanu juhatuse liikmete vastutuse kontrollile. See hõlmab nii vastutust kolmandate isikute kui ka juhitava ettevõtte ees. Kriisi ajal kalduvad investorid ja laenuandjad otsima agaralt kahjumi hüvitamise viise. See võib tähendada

ka nõuete esitamist ettevõtete juhtkondade vastu.

Aktsionäridel on tavaliselt kõige rohkem kaotada siis, kui juhatuse liikmed ei täida oma usaldusisiku kohustusi või teevad vigu. Teisalt võivad aktsionärid kõige rohkem, kui juhatuse liikmed võtavad kaalutletud riske, mis pikas perspektiivis osutuvad

kasulikuks. Nii on aktsionäridel olemas stiimul ärgitada juhatuse liikmeid võtma kaalutletud riske ning samal ajal pakkuda neile isiklikku rahalise kaitse plaani, millega ühtlasi kaitstakse ettevõtet võimalike oluliste vigade eest.

Aktsionärid võivad niisiis lasta ettevõttel juhatuse liikmete vastutust kindlustada ja sel moel jagada võimalikku vastutust tegevuse eest, mis soodustab riskide võtmist. Kuid juhatuse liikme vastutuskindlustus pakub laiematki kaitset, mis teenib nii juhatuse liikmete kui ka ettevõtte huvisid.

On aktsionäride huvides meelitada andekaid inimesi ettevõtte juhatusse ja ärgitada neid kaalutletud riske võtma. Seda on lihtsam teha, kui juhatuse liikmete vastutus on kindlustatud.

Miks on juhatuse liikme vastutuskindlustus oluline ettevõtte aktsionäridele?

Eeltoodust tulenevalt on aktsionäride huvides meelitada andekaid inimesi ettevõtte juhatusse ja ärgitada neid kaalutletud riske võtma. Seda on lihtsam teha, kui juhatuse liikmete vastutus on kindlustatud.

Peale selle on ettevõtte nõuded juhatuse liikmete vastu usaldusisiku kohustuste täitmata jätmise pärast üldjuhul piiratud juhatuse liikme isikliku varaga. Nii et isegi kui säärane nõue juhatuse liikme vastu on olemas, võib nõudega kohtusse mineku kulu ületada juhatuse liikme isiklikud võimalused kahju tasuda.

Mida suurem on juhatuse liikmete vigadest tingitud aktsionäride võimalik kahjum, seda olulisem on sääraseid riske maandada – tehtagu seda siis juhatuse liikme vastutuskindlustusega või mõnel teisel viisil

Kuidas on vastutuskindlustus kasulik juhatuse liikmetele?

Nagu eespool märgitud, aitab juhatuse liikme vastutuskindlustus kaitsta juhatuse liikmeid kahjumi korvamise nõuete eest, mida neile võidakse esitada nende tegude või tegematajätmistest pärast ettevõtte juhtimisel. Nii võimaldab vastutuskindlustus juhatuse liikmetel võtta kaalutletud riske, mis võivad aktsionäride vara kasvatada, ilma et juhatuse liige peaks isiklikult vastutama.

Juhatuse liikmetele on kasulik ka asjaolu, et juhatuse liikme vastutuskindlustuse poliisid katavad üldjuhul juhatuse liikme vastu ametikohustuste täitmisega seoses esitatud nõuete eest kaitsmise kulusid. Nii ei pea juhatuse

liikmed muretsema kulude pärast, mida neil tuleks isiklikult kanda seoses enda kaitsmisega võimalike nõuete (sealhulgas meelevaldsete või põhjendamata nõuete) eest.

Kuigi juhatuse liikme vastutuskindlustus kaitseb juhatuse liikmete varasid, kehtivad mõned kitsendused, millest teeme juttu allpool.

Juhatusel liikme vastutuskindlustuse katte piirid

Kuigi üldjuhul katavad juhatuse liikme vastutuskindlustuse poliisid vastutust, mis tuleneb tegudest või tegematajätmistest ettevõttes ametikohust täites, kehtivad siin teatud piirangud. Säärased poliisid ei kata kahjumit, mis on muu hulgas tingitud teadlikest kelmustest ja kuritegudest. Tuleb märkida, et sääraseid erandid kehtivad üldjuhul ainult siis, kui kohus on lõplikult leidnud, et kelmus või kuritegu on toimunud.

Kas juhatuse liikme vastutuskindlustus on Eestis oluline?

Eestis ei algatata ettevõtete juhatuse liikmete vastu nii palju kohtuasju kui Suurbritannias või Ameerika Ühendriikides. Samas avaldavad investorid ja koostööpartnerid üha rohkem survet, et saada tagasi kahjumina kaotatud raha – niisiis võib see tendents muutuda.

Kuigi nõuete hulk hakkab arvatavasti sarnanema pigem Põhjamaade vastava tasemega, esitatakse Eestis ettevõtete juhatuse liikmete vastu tõenäoliselt edaspidi senisest rohkem nõudeid (arvestades nii põhjendatud kui ka põhjendamata nõudeid).

Seepärast peaksid ettevõtted tõsiselt kaaluma juhatuse liikme vastutuskindlustuse eeliseid, et kaitsta nii juhatuse liikmeid kui ka ettevõtet ennast.

Eestis ei algatata ettevõtete juhatuse liikmete vastu nii palju kohtuasju kui Suurbritannias või Ameerika Ühendriikides. Samas avaldavad investorid ja koostööpartnerid üha rohkem survet, et saada tagasi kahjumina kaotatud raha.